

Biểu tình nhìn thẳng vào sân trường Đệ nhất Đại học Berkeley

Tác Giả: Bùi Văn Phú

Thứ Ba, 13 Tháng 12 Năm 2011 07:12

Đại học nhìn thẳng vào sân trường này còn là cao trào sinh viên tranh đấu vì là nô sinh của phong trào đòi tự do phát biểu quan điểm chính trị trong khuôn viên trường – Free Speech Movement (FSM).

Nhà trường Berkeley nổi lên trong những thập kỷ bi đát đây là một thành phố đại học, nó có trường U.C. Berkeley thành lập năm 1868 nổi tiếng với những khám phá của các giáo sư đoạt giải Nobel trong ban giảng huấn, nổi lên nhất về khoa học tự nhiên từ thập niên 1960, sau còn thêm những giải Nobel về văn chương và kinh tế.

Đại học nhìn thẳng vào sân trường này còn là cao trào sinh viên tranh đấu vì là nô sinh của phong trào đòi tự do phát biểu quan điểm chính trị trong khuôn viên trường – Free Speech Movement (FSM). Theo sau là phong trào chống chiến tranh Việt Nam đã đổ lỗi cho những kích động phản trong tâm thức người Mỹ cũng như người Việt.

Sinh viên bãi khóa, biểu tình chống tăng học phí tại Sproul Plaza, Đại học Berkeley ngày 15-11-2011. (Ảnh Bùi Văn Phú)

Biểu tình kêu gọi thả giặc cứu giúp thuyền nhân vượt biển tại Sproul Plaza, Đại học Berkeley tháng 11-1979. (Ảnh Bùi Văn Phú)

Thị trường của 100 trí thức Mỹ gọi là Hà Nội yêu cầu từ chối tào và tôn trọng nhân quyền đăng trên các nhật báo lớn như New York Times, Los Angeles Times, San Francisco Chronicle ngày 30-5-1979. (ảnh Bùi Văn Phú)

Tranh thị trường góc đường Haste và Telegraph ghi lại hình ảnh tranh đấu của sinh viên Đại học Berkeley trong thập niên 1960 và 70. (ảnh Bùi Văn Phú)

Ngày mới thị trường nhân dân Berkeley dường như, nghe một người Mỹ nói đây có “Hà Chí Minh Park” làm tôi nhớ lại Hoa Kỳ với cộng sản Bắc Việt đánh nhau như thế sao lại có một công viên vinh danh lãnh tụ Việt Nam trên đất nước này.

Hai tiếng “Việt Nam” được người Mỹ biết đến là qua cuộc chiến, sâu đậm nhất kể từ 1965 trở về sau. Trước đó, cuối thập niên 1950 Việt Nam còn xa lạ lắm. Tôi nhớ được được trong một tạp chí, khi nhắc đến “Vietnamese” có người Mỹ tưởng là người “Viennese” bên trời Âu. Trong thời gian đầu của cuộc chiến tranh lạnh thì bị kỳ thị, dân chúng nói chung không hề chấp nhận cộng đồng người Mỹ nói tiếng Anh qua việc gửi viện quân sự sang giúp chính quyền và quốc gia Việt Nam Cộng hòa mới được thành hình.

Tháng 3-1962, trong di sản văn hóa kỷ niệm 94 năm thành lập Đại học Berkeley, Tổng thống Kennedy nhận mệnh: “Thời gian đang vùn vụt lên này không hợp với triết lý thời gian của chúng ta”. Ông nhắc đến những triết lý triết luận của Đại học Berkeley giữa các quan trọng trong những các đang góp phần vào việc hình thành chính sách của Hoa Kỳ: Bộ trưởng Quốc phòng (Robert McNamara), Ngoại giao (Dean Rusk), Chủ tịch Ủy ban Năng lượng Nguyên tử (Glenn Seaborg), Giám đốc CIA (John McCone).

Chấp nhận của Mỹ trong thập niên 1960 là ngăn chặn làn sóng cộng sản. Nam Việt Nam được coi như tuyến đầu của Đông Nam Á để chặn giữ Trung Hoa đỏ. Tây Âu là tiền đồn phòng thủ ngăn chặn Liên Xô ở châu Âu. Lịch sử của người cho thấy Hoa Kỳ thành công ở Đông Âu, nhưng thất bại ở Đông Á. Đầu thập niên 1990 của Bộ trưởng Quốc phòng Robert McNamara đã thừa nhận cuộc chiến Việt Nam là một “sai lầm khủng khiếp”.

Trong những năm đầu của quan hệ Mỹ và Việt Nam Cộng hòa đã có di sản miền Nam đến di sản thuyết Đại học Berkeley. Mùa hè 1963 bà Ngô Đình Nhu đến để giới thiệu chính sách của chính quyền Ngô Đình Diệm đang bỏ dõ luồn và truy cập thông tin cáo đàn áp tôn giáo.

Biểu tình nhìn từ sân trường Đồi học Berkeley

Tác Giả: Bùi Văn Phú

Thứ Ba, 13 Tháng 12 Năm 2011 07:12

Trong khi giáo sư Robert Scalapino, chủ nhiệm khoa chính trị học, giới thiệu Madame Nhu với sinh viên trong thao trường, bên ngoài có biểu tình phản đối và sinh viên đã xung đột với cảnh sát sau buổi nói chuyện.

Khi đó tôi miễn Nam phong trào sinh viên chống chính phủ cũng bùng lên tại các đồi học tại Sài Gòn ra Huế. Theo năm tháng và tùy vào tình hình chính trị, sinh viên có những mục tiêu khác nhau: chống đói tài, quân phiệt; đòi tự do học, tự do báo chí, chấm dứt chiến tranh, cải thiện chế độ lao tù; đòi quyên dân tộc tự quy, thế hệ mới tốt nghiệp; chống tham nhũng v.v... Sinh viên kéo nhau tự do văn khoa, nông lâm súc qua Dinh Thủ tướng, đến Hội viên; tự do luật kéo đến công trường Quách Thị Trang bùng binh Bến Thành, tự do sân cỏ trường Bộ Tổng tham mưu qua Công trường Dân Chủ, tự do nhà thơ Tân Sa Châu lên Đồi học Vườn Hòn. Sinh viên miễn Nam đã đi tiên phong ở Đông Á trong việc phát biểu tình, kêu gọi xuống đường chống chính phủ.

Sau nhiều năm hoạt động bên ngoài khuôn viên đồi học, FSM do Mario Savio lãnh đạo chính thức được phát động từ sân trường Đồi học Berkeley vào mùa thu 1964 bùng tranh đấu quy tụ lực lượng qua nhiều cuộc biểu tình, bãi khóa và chiếm đóng Sproul Plaza. Ban quân sự trường đồi học đã phải thay đổi chính sách đối sinh viên cũng như giáo sư được tự do phát biểu quan điểm mà không sợ bị đuổi học hay mất chức. Phim tài liệu "Berkeley in the 60s" (Mark Kitchell, 1990) ghi lại đầy đủ những hoạt động của phong trào sinh viên tranh đấu ở Berkeley từ 1964 đến 74.

Sự thành công của FSM kéo theo phong trào chống chiến tranh Việt Nam. Thời gian đó sinh viên thường xuyên biểu tình, đem cờ xanh để cầu Mặt trời Giỏi phóng miễn Nam xuống đường phản đối sự can thiệp của Hoa Kỳ tại Việt Nam, đòi rút quân, chấm dứt chiến tranh, trở lại quyên định đồng tự do lại chính trị cho dân Việt.

Nội tự do học trường khi xuống đường là mặt đường góc đường Hillegass và Derby được thành phố Berkeley quy hoạch làm công viên từ năm 1971. Theo công thông tin của thành phố, khi cuộc chiến Việt Nam lên cao độ và làn sóng phản chiến lan rộng, những nhà hoạt động cũng nghĩ đến việc này là "Hòn Chí Minh Park".

Thời đó, mặt đường lãnh sinh viên Sài Gòn là Đoàn Văn Toại đã đến Berkeley đi nghiên cứu phong trào đấu tranh của sinh viên miễn Nam với những mục đích không khác với sinh viên Mỹ. Năm 1980 có dịp gặp anh ở Đồi học Berkeley và được nghe kể rằng khi đi nghiên cứu, đến nhà trường sinh viên thấy treo hình ông Hòn Chí Minh, cầu Mặt trời mới biết ông Hòn được coi trường và sinh viên có nhiều cảm tình với Mặt trời.

Sau khi Hoa Kỳ rút hết quân vào năm 1973 và với chiến thắng của miền Bắc Việt Nam vào năm 1975, sân trường không còn biểu tình chống chiến tranh nữa.

Những cảm tình dành cho Hà Nội và Mặt trời sau ngày 30-4-1975 đến bị phai mờ vì những nhà tù cộng sản và đàn áp được nhiều nhân chứng kể lại, như Đoàn Văn Toại với tác phẩm Vietnamese Gulag. Nhiều trí thức không còn nghĩ đến Hà Nội. Tháng 5-1979, cầu trăm người đã ký tên vào mặt đường do ca sĩ Joan Baez khởi xướng đăng trên các báo lớn ở Mỹ kêu gọi Hà Nội thả tù cộng sản, chấm dứt đàn áp trí thức, văn nghệ sĩ.

Biểu tình nhìn từ sân trường Địch ở Berkeley

Tác Giả: Bùi Văn Phú

Thứ Ba, 13 Tháng 12 Năm 2011 07:12

Sân trường thính học và sinh hoạt liên quan đến Việt Nam như chiểu phim “Chiến tranh năm Máu”, “79 mùa xuân của Bác Hồ”, “Hearts and Minds” (Peter Davis, 1974), “Vietnam: an American Journey” (Robert Richter, 1979) hay diển thuyết của Don Luce, John Spragen - người đã dạy các phim Địch về mùa Xuân của Trường Văn Tiển Dũng sang Anh ngữ - sau những chuyến đi Việt Nam; của Joan Baez và nhân quyền và người tiến bộ Đông Dục, của các giáo sư Hoàng Tỳ, Nguyễn Văn Hữu đến Việt Nam nói về toán học và khoa học. Các buổi chiếu phim Việt bản ngữ tiến bộ nên phải ngừng. Các diển giới trường học bắt buộc và tình trạng nhân quyền và những đàn áp ở Việt Nam.

Đầu năm 1979 Hội Sinh viên Việt Nam (VSA) tại Địch ở Berkeley chính thức ra đời nên khuôn viên trường có nhiều sinh hoạt văn hoá, xã hội, thể thao, hội thảo nhân quyền.

Cùng năm 1979 thành phố Berkeley bắt đầu những trường mới là Eugene Gus Newport, một người cộng sản - đảng cộng sản dân Berkeley cho là rất tiến bộ - và đã chọn ngày May Day 1-5 để nhậm chức. Trong thời gian lãnh đạo thành phố ông đi thăm Cuba dù Hoa Kỳ cấm vận. Dịp kỷ niệm 5 năm chiến tranh của Bác Việt ông gửi thư chúc mừng đến Thủ tướng Phạm Văn Đồng.

Những việc hình thành Việt Nam học chiểu ngày càng xâu đi về nhân quyền, thiểu do nên cộng đồng dân cũng giảm đi nhiều. Tháng 5-1982, người đã xuất phát biểu tình chiến tranh đã được đặt tên những nhà hoạt động không thể gọi tên “Hồ Chí Minh Park” như họ trường gửi thư về đó. Thành phố chính thức đặt tên cho công viên này là “Willard Park” để vinh danh Frances Willard (1839-1898) một nhà giáo dục và là người tiến bộ cho quyền bầu cử của phụ nữ Mỹ.

Cũng cần nói thêm, ở Berkeley có một công viên khác mang tên Peoples Park mà có người làm trường là “Hồ Chí Minh Park” vì gần công viên này, người góc đường Haste và Telegraph có tranh trường về người hoạt động của FSM, của phong trào phản chiến và người tiến bộ Mỹ trên Giỏi phóng miền Nam trên đó.

Peoples Park – Công viên Nhân dân - nằm gần Địch ở học, rất tiến bộ vì nhà trường nhiều lần mua dùng làm nơi đậu xe hay xây kiosk như luôn gặp sự phản đối rất mạnh của những nhà hoạt động cộng đồng. Người đây xảy ra nhiều xung đột giữa dân với cảnh sát và vũ binh quốc gia từ thập niên 1960 kéo dài đến 1990.

Công viên này đúng là biểu hiện sự cộng đồng của dân Berkeley, thành phố đã trường được gọi là “People’s Republic of Berkeley” - Cộng hòa Nhân dân Berkeley.

Người vui thoải. Berkeley tuy theo khuyến khích người cộng đồng nhưng không nên chút nào vì cộng đồng thì làm gì có biểu tình hay tiến do phát biểu. Mọi chính quyền Mỹ đều bắt buộc người tiến bộ ở sân trường Berkeley vì quan điểm chung ở đây là không mua Hoa Kỳ trở thành sen đầm thế giới. Những cũng ở đó bắt sự thay biến sinh hoạt của sinh viên theo đường Dân chủ tiến bộ Cộng hòa, của Iran và Iraq, thay Do Thái bên cạnh Palestines.

Ở đây chủ nghĩa Marx chiến tranh học được nhiều người. Đầu tháng trường có hội thảo quốc tế về Marx trong Evans Hall, thu hút hơn 50 người. Vài tuần trường ngoài Sproul Plaza có biểu tình chiến tranh tăng học phí, chiến tranh chống giết mổ ngân sách giáo dục, thu thuế bất công. Buổi tối chia nhóm thảo luận chiều 10 người theo nhóm xã hội chủ nghĩa International Socialist Organization. Còn người

Biểu tình nhìn từ sân trường Đồi ở hẻm Berkeley

Tác Giả: Bùi Văn Phú

Thứ Ba, 13 Tháng 12 Năm 2011 07:12

vài trăm theo “Occupy Cal”.

Thì còn đi học, một sinh viên ban đầu sĩ mĩ ở Trung Quốc qua du học thảy biểu tình ở trường có nói sân trường, anh nói với tôi biểu tình như là lo ngại. Tôi bảo không lo ngại đâu vì đó là phản ánh của một nước Mỹ tự do.

Hiện đây lãnh đạo trong nước và các nhà ngoại giao Việt Nam nói muốn nâng quan hệ với Hoa Kỳ lên tầm chiến lược. Với vị trí địa lý của Việt Nam, khi nào người dân Việt được tự do biểu tình, phát biểu chính kiến, lãnh đạo khi đó quan hệ với Hoa Kỳ sẽ ở tầm chiến lược.

Còn nhìn vào quan hệ của Hoa Kỳ và các nước láng giềng với Việt Nam, trừ Trung Quốc, là biết.